Elinkeinoelämän keskusliitto
Santeri Suominen

25.9.2023

Taksonomia
Eduskunnan ympäristövaliokunnalle

E 32/2023 vp Valtioneuvoston selvitys: EU:n kestävän rahoituksen taksonomian delegoidut asetukset

E 33/2023 vp Kestävän rahoituksen delegoidut säädökset

Ympäristövaliokunta on pyytänyt EK:lta lausuntoa otsikkoasiassa. EK esittää lausuntonaan seuraavaa.

EK pitää Suomen kantaa taksonomian delegoiduista asetuksista yleisesti ottaen kannatettavana. Taloudelliset vaikutukset on arvioitu asianmukaisesti eikä EK:lla ole niihin huomauttamista.

EK kannattaa edelleen taksonomiaa eli ideaa viherluokittelun toteuttamisesta. Emme kannata ns. ruskeaa eli negatiivista taksonomiaa, sillä se olisi vastoin taksonomian alkuperäistä toiminta-ajatusta. Suhtaudumme myös hyvin varauksellisesti ns. sosiaaliseen taksonomiaan, jolle on pitkälti osoittamatta todellinen käytännön markkinatarve.

EK pitää erittäin hyvänä, että nyt kesällä annettuihin delegoituihin asetusehdotuksiin on sisällytetty useitakin toimintoja, joita elinkeinoelämä on vuosien varrella taksonomiaan halunnut sisällyttää.

Olemme kuitenkin erittäin huolissamme taksonomian käytettävyydestä ja pk-yritysten mahdollisuuksista soveltaa sitä edes osittain suoraan sääntelyn velvoittamana, osana alihankintaketjua tai lainamarkkinoiden kautta. Kestävyysraportoinnin kokonaisuus on merkittävissä määrin vielä keskeneräinen eikä valmiin sääntelyn yhteisvaikutuksesta ole koko-naiskäsitystä (taksonomia, CSRD ja ns. CS3D-direktiiviehdotus).

Taksonomia voi lunastaa siihen kohdistetut suuret odotukset esim. vihreän investointiaallon vauhdittajana vain, jos sijoittajat ja markkinaosapuolet kokevat saavansa jotain lisäarvoa yritysten taksonomiaraportoinnista. On erittäin hyvä, että SFP 2:ssa on kiinnitetty huomiota juuri taksonomiakehikon käytettävyyteen, datan laatuun ja pääomaliikkeiden seuraamiseen.

Muilta osin EK yhtyy jäsenliittojensa tarkemmissa lausunnoissa esitettyyn.

Esim. vaikka on erinomaista, että lentoliikenne on päätetty sisällyttää taksonomiaan, esitykseen liittyy erittäin merkittäviä ongelmia. Toimiala kun on varsin pääomaintensiivinen ja riippuvainen ulkopuolisesta rahoituksesta. Kestävä siirtymä on mahdollinen alalle ainoastaan, jos sillä on pääsy kohtuuhintaiseen julkiseen ja yksityiseen rahoitukseen.

Ehdotuksessa asetetaan lentoliikenteeseen osalta kriteerejä liittyen lentokoneiden valmistukseen (3.21), lentokoneen vuokraukseen (6.18), maahuolintaoperaatioihin (6.17) sekä matkustaja -ja rahtilentoliikenteeseen (laivaston uusimiseen, uusiutuvan polttoaineen käyttö) (6.19). Kriteerit ovat huomattavan kunnianhimoiset, ellei jopa epärealistiset saavuttaa.
EK yhtyy Suomen kantaan, jonka mukaan taksonomian piiriin pääsevien toimintojen määrä muodostuu tämänhetkisten tietojen perusteella rajatuksi. Ei ole perusteltua ”betonoida” alan markkinarakenteita nykytilaan komission esittämällä tavalla (esim. laivaston koko/suuruus).

Komission tiedonannosta koskien kestävän rahoituksen kehystä

Komission tiedonanto ja suositus kannustavat pääomamarkkinoita kohti taksonomian mukaista kestävää siirtymää. EK pitää komission suositusta perusteltuna ja sen tavoitteita oikeina, mutta sen pohjalta on kuitenkin vaikea konkreettisesti ennustaa, mikä suosituksen varsinainen merkitys markkinoille tulee olemaan.

On mielenkiintoista seurata, millaisia vaikutuksia uudella kestävyysraportoinnin kokonaisuudella on markkinoilla. Yhtiöt vasta opettelevat uutta taksonomiasääntelyä sopeutuen sen vaatimuksiin. Raportointivaatimukset kehittyvät ja syventyvät tulevina vuosina. Vielä ei siis voi täysin arvioida, millaisia vaikutuksia taksonomiaraportoinnilla on pääomamarkkinoiden toimintaan, ja ennen muuta yhtiöiden rahoituksen saatavuuteen ja muuhun pääomanhuoltoon.

Viime kädessä kysymys on esimerkiksi pörssiyhtiön osakkeen houkuttelevuudesta sijoituskohteena. Toistaiseksi markkinat ja markkinaosapuolet näyttävät suhtautuvan varsin rauhallisesti uuteen kestävyystietoon, jota ne saavat yritysten toiminnasta.